

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ.

Διά μηνός 25 6.
ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ
Διά μηνός 25 7.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Παρά τοις Κ. Κ. Δ. Βασιλείς και τοις επιτάταις των Ταχυδρομείων εν τῇ ἡμεδαπῇ Εν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρά τοις Κ. Κ. Ἑλληνικ. Πρεσβείοις και τοις ἰδιαιτέροις ἐπιτρόποις τοῦ ἐκδότητος.
Πᾶσα δασκαφία ἐνεργεῖται διὰ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀγγελοπούλου Τυπογράφου Ἐκδίδεται ἀπὸ τῆς ἐδραῆδος κατὰ Σάββατον.

Συντάσσεται ὑπὸ Δ. Παναγιῶ καὶ ἐκδίδεται ἐνθὺν αὐτοῦ. Τιμὴ καταχωρήσεως ἀγγελιῶν λεπτ. 15 ὁ στίχος.

Ὅχι οὐ πολλά, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγνώσκοντες εἰσι σπουδαῖοι.
(ΑΡΙΣΤΟΤΗΛΟΣ).

Ἀθήναι, τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1853.

Ὁ Νομοθέτης Ζάλευκος.

Ζάλευκος ὁ περιώνυμος νομοθέτης τῶν Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν λέγουσιν ὅτι ἦν τὸ πρῶτον δούλος ποιμένος ἔργα ἐκτελών, καὶ ἀπελευθερώθη ἀφ' αὐτοῦ νομοθέτης ἐκ διαταγῆς χρῆσμοῦ, ἀπαγγέλλας ἀρίστους τινὰς νόμους κοινοποιήσας αὐτῷ, ὡς ἔλεγεν, ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς (Σουῖδ. ἐν Α. Σχολ. εἰς Πίνδ. Ὀλυμ. 10. 17.). Ὁ δὲ Διόδωρος λέγει ὅτι ἦν εὐγενὴς καὶ κατὰ παιδείαν τεθαυμασμένος, πλὴν ὀνομάζων αὐτὸν μαθητὴν τοῦ Πυθαγόρου σφάλλει χρονολογικῶς (παραβλ. Σουῖδ. ἐν Α. Seneca ἐπιστ. 90. Διογ. Λαέρτ. Η. 16. Ἰάμβλιχ. 7. 24. 27 30. τδ. καὶ Bentley Phalaris σελ. 334. ἐπ.) Συνέβη ἄρα εἰς τὸν Ζάλευκον ὅτι καὶ εἰς Νουμᾶν τὸν Πομπηλιον. Ὁ Σουῖδας λέγει ἔτι ὅτι γενέτετρα πόλις τοῦ Ζαλεύκου ἦν οἱ Θούριοι. Ὁ Τίμαιος, θρασὺς μᾶλλον ἢ κριτικὸς, ἀρνείται ὅπως τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ζαλεύκου (Cic. de Leg. ii. 6. ad Att. vi. i. παραβλ. Ἀριστοτέλ. πολιτ. Β. 10. Κλημ. Ἀλεξ. Στρωμ. Α. σελ. 352). Τὴν νομοθεσίαν τοῦ Ζαλεύκου θέτει ὁ Εὐστάθιος (χρον. 1356, Ὀλ. 30. 1) τῷ 660 π. Χ. (παραβλ. Bentley ἀνωτ. Weeseliug. εἰς Διόδ. IB Clinton Fasti Hellenici τομ. 1. ἔτι 660). Οἱ νόμοι τοῦ Ζαλεύκου λέγουσιν ὅτι ἦσαν ἡ πρώτη γραπτὴ συλλογὴ τοιούτων παρ' Ἑλλήσι (Στραβ. Σ. 259 Κλημ. Ἀλεξ. Στρωμ. Α. 309)· δὲν ὑπάρχει δὲ ἀφορμὴ ἵνα ὑποθέσωμεν ὅτι Ἕλληνας ἐνοοῦνται ἐνταῦθα περιωρισμένως εἰ ἐν Ἰταλίᾳ μόνον οἰκοῦντες (Φωτ. Βιβλ. Ἑλλ. τομ. Β. σελ. 2 σημ. 2.). Κατὰ τὸν παρὰ Στραβῶνι ἔφορον (Σ. σελ. 260.) οἱ νόμοι τοῦ Ζαλεύκου ἐθεμελιούντο ἐπὶ τῶν νομίμων τῆς Κρήτης, τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἦσαν δὲ αὐστηροὶ γενικῶς, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτοι ὄντες ἐτηρήθησαν ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τῶν Λοκρῶν, ἐπαινουμένων διὰ τὸ πρὸς αὐτοὺς σέβας αὐτῶν (Πίνδ. Ὀλ. I. 17. Νέμει γὰρ ἀτρέκεια πόλιν Λοκρῶν Ζεφυρίων. παραβλ. Πλατ. Τιμ. σελ. 20). Ἡ ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους μαρτυρία, μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Πινδάρου (ἀνωτ.), δείκνυσιν ὅτι ἐμφύλιος ταραχὴ παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς νομοθεσίας τοῦ Ζαλεύκου. Τῶν νόμων τούτων ἴδιον ἦν ὁ ἄριστος τῶν ποινῶν ἐφέκατος ἀδικημάτων, ὅπερ φαίνεται νεωτερισμὸς περὶ τὴν νομοθεσίαν, ἐπειδὴ τέως εἰς ἄλλας πολιτείας αἱ ποιναὶ ὠρίζοντο ἤτοι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων ἢ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐν ᾧ ἐδικάζετο ὁ παραβάτης (Στραβ. ΣΤ. 260.). Ὁ Στοβαῖος (λογ. ΜΔ. 20, 21 παραβλ. καὶ Διόδ. IB. 20 κλ.) φέρει τὸν πρόλογον ἢ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ζαλεύκου εἰς τοὺς νόμους αὐτοῦ καὶ διαφόρους διευκρίσεις, (καὶ ὁ Κικέρων λέγει ὅτι εἶδε πρόλογον τοιοῦτον, Leg. ii. 6.). Ἡ γνησιότης ὁμοῦ αὐτοῦ θεωρεῖται λίαν ὑποπτος. Ὅπως δὲ παρουσιάζονται νῦν εἰσι πάντως νεώτερον κατασκευάσμα (Bentley ἀνωτ.)

Τὸ παρὰ Διοδώρῳ (IB. 20) προσήμιον τῆς ὅλης νομοθεσίας τοῦ Ζαλεύκου ἔχει ὡς ἑξῆς. « Δεῖ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει πάντων πρῶτων ὑπολαβεῖν καὶ πεπεισθαι θεοὺς εἶναι, καὶ ταῖς διανοαῖς ἐπισκοπεῖν τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν διακόσμησιν καὶ τάξιν κρίνειν, οὐ τύχης οὐδ' ἀνθρώπων εἶναι ταῦτα τὰ κατασκευάσματα· σέβασθαι τε τοὺς θεοὺς, ὡς πάντων τῶν ἐν βίῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίους ὄντας τοῖς ἀνθρώποις· ἔχειν δὲ καὶ ψυχὴν καθάραν πάσης κακίας, ὡς τῶν θεῶν το χαϊρόντων ταῖς τῶν πονηρῶν θυσιᾶς τε καὶ δαπάναις, ἀλλὰ ταῖς ὡν ἀγαθῶν ἀνδρῶν δικαίαις τε καὶ καλαῖς ἐπιτηδεύσεσι. Ἰσως τῶν νῦν φερομένων διατάξεων τινὲς εἰσι γνήσιαι, ἀλλ' ὁ πρόλογος καὶ ἡ τῶν νόμων συλλογὴ ὡς ὅλον εἰσὶν ἀνεντιφρόντως νοθα. Ἐξ ἄλλων μαρτυριῶν ἐν τοσούτῳ διορθωμένον ὀλίγα τινὰ τῆς Ζαλευκαίου Νομοθεσίας, οἷον περὶ ἰδιοκτησίας, (Στραβ. ΣΤ. 398) περὶ χρεῶν, (Ζηνοβ. παροιμ. Ε. 4.). Παρὰ τοῖς Λοκροῖς ἀπγορεύετο ἡ ἀνεὺ ἀπολύτου καὶ φανερᾶς ἀνάγκης ἀπαλλοτριώσεως τῆς οὐσίας (Ἀριστοτέλ. πολιτ. Β. 4. §. 4.).

Τὸν νόμον μνηστικῶς ἐνόχων ἐξεκόπτοντο οἱ ὀρθοίμοι (Αἰλ. π. Ἱστ. ἹΓ. 23. Vall. Max. v. 5. § 3.). Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ἀφηγοῦνται τὸ ἐξῆς περὶ τοῦ ὑποπεσόντος εἰς τὴν ποινὴν ταύτην οὐδὲ τοῦ Ζαλεύκου ἱστορημα, ὅτι « ἵνα μὴ διαφθαρῇ τὸ ἀπαξ κεκυρωμένον, ὑπέμεινεν αὐτὸς ὁ εἰσηγησάμενος, ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου τῶν τοῦ παιδὸς ὀφθαλμῶν ἀντιδοῦναι τὸν ἑαυτοῦ, ἵνα μὴ ἡ νεανίσκος τυρλωθῇ τελείως. »

Γνήσιος θεωρεῖται ἔτι καὶ ὁ ἀποδιδόμενος τῷ Ζαλεύκῳ νόμος, ὁ κωλύων τὴν εἰς ξενὴν γῆν μετακίεσιν (Στοβ. ἀνωτ.). Ἰσαύτως καὶ ἕτερος κολάζων τὴν σπουδὴν τοῦ περὶ τὰ νεομιμῆμα νεωτερίζειν ἀμριβάλλεται ὁμοῦ ἀνὸς περὶ τούτου νόμος ἦν ὁ ὑπὸ τοῦ Στοβαίου μνημονευόμενος.

Ὁ Διόδωρος ἀποδίδει τὸν αὐτὸν εἰς Χαρώνδαν τὸν τῆς Κατάνης κλ. νομοθέτην (IB. 17.) λέγων. « Τὸν γοῦν Χαρώνδαν, φησὶ, παραδοξότατον νομοθετησάμενος περὶ τῆς διορθώσεως τῶν νόμων ὄρωντα γὰρ αὐτὸν ἐν ταῖς πλείστασι πόλεσι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιχειρούντων ἐπικυροῦσθαι τοὺς νόμους, λυμαιομένους μὲν τὰς προὑπαρχούσας νομοθεσίας, εἰς στάσεις δὲ τὰ πλῆθη προσαγομένους, ἰδίῳ τι καὶ πικρῶς ἐξηλλαγμένον νομοθετήσας. Προσέταξε γὰρ τὸν βουλόμενον διορθῶσαι τινὰ νόμον, εἴταν ποιῆται τὴν περὶ διορθώσεως συμβουλίαν, τὸν ἑαυτοῦ τραχηλὸν εἰς ἄροχον ἐντιθέμενα, καὶ μένειν ἄχρις ἂν ὄτου τὴν κρίσιν ὁ δῆμος περὶ τοῦ διορθουμένου νόμου ποιήσῃται· κἄν μὲν ἡ ἐκκλησία προσδέξῃται τὸν ὑπεροπὴν γραφόμενον, ἀπολύσει αὐτὸν εἰσηγησάμενον· ἐὰν δὲ ἄκυρον ποιήσῃται τὴν διορθώσιν, παραχρῆμα θνήσκειν ὑπὸ τοῦ βρόχου σφιγγόμενον. »

Ὁ Ζάλευκος ἐνομοθέτησεν ἔτι διάφορα περὶ τῆς πολιτείας τούτων δὲ ἦν καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ πίνειν ἀκρατον οἶνον (τοὺς νοσοῦντας) (Αἰλ. π. Ἱστορ. Β. 37 Ἀθην. I. 429). Ὁ Σουῖδας λέγει ὅτι Ζάλευκος ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ μαχόμενος. Ὁ δὲ Εὐστάθιος (εἰς Ἰλ. Α. 62) ἀναφέρει εἰς τούτον τὸ ἱστορημα ὅτι, ὑπάρχοντος νόμου ὑπ' αὐτοῦ τεθῆναι καὶ ἀπαγορεύοντος ἐπὶ ποινῇ θανάτου το εἰσερχεσθαι ἐνόπλιως εἰς τὸ βουλευτήριον, ὁ Ζάλευκος παρέβη τοῦτον, ἐν δεινῇ τινι περιστάσει πολέμου· γενομένης δὲ αὐτῷ παρατηρήσεως ὑπὸ τινος τῶν παρόντων περὶ τούτου, ὁ νομοθέτης ἔπεισε κατὰ τοῦ ξίφους αὐτοῦ εἰπὼν ὅτι ἐφαρμόζει αὐτὸς εἰ ἑαυτὸν τὴν ποινὴν ταύτην χάριν τοῦ νόμου. Ἄλλοι δὲ συγγραφεῖς (Διόδ. IB. 19 Val. Max. vi. 5. §. 4.) διηγοῦνται τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Χαρώνδου, ἢ τοῦ Διοκλέους.

Ἀπελευθεροί.

Πολλοὶ ἐν Ἀθῆναις ἐχάρησαν εἰς τοὺς ἑαυτῶν δούλους τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἢ συνεχώρουν αὐτοῖς νὰ ἐξαγοράσωσιν αὐτὴν ἢ δὲ τὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν αὐτῶ λαμβάνων ἐνομάζοντο ἀπελευθεροί, καὶ τὸ πραγμα αὐτὸ ἀπελευθερία. (Δημ. Φορμ. σελ. 645). Ἐν ἄλλαις βόθκιον ἂν οἱ χωρὶς οἰκοῦντες λεγόμενοι (Δημ. Φιλισ. Α. σελ. 50) ἦσαν ὡσαύτως ἀπελευθεροί, ὡς εἰ γραμματικοὶ βεβαιούσιν, ἢ δούλοι ζῶντες κερχωρισμένοι τῆς δεσποτικῆς οὐσίας. Ἡ φράσις ἐν τοσούτῳ τοῦ Δημοσθένους (Ἐδεργ. Δεσητ. 1161) «χωρὶς φικεῖ» σημαίνει προδήλως ἀπελευθερώθη. Ὁ ἀπελευθερωθεὶς δούλος μετέβαιναν εἰς τὴν τάξιν τῶν μετοίκων καὶ ἐπλήρωνεν ὡς τοιοῦτος οὐχὶ μόνον τὸ μετοίκιον ἀλλὰ καὶ τριώβολον ἔτι πρὸς αὐτό. Τὸ δὲ τριώβολον τοῦτο ἦτο πιθανῶς ὁ φόρος ὃν ἐδίδον οἱ δεσπότες εἰς τὴν πολιτείαν δι' ἕκαστον δούλον αὐτῶν· ἐδίδοντο δ' ἔπειτα παρὰ τοῦ ἀπελευθεροῦ πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς πολιτείας, δι' ἕκαστον ἀπελευθερούμενον δούλον ζημιουμένην ἄλλως (Boech, Δημοσ. Οικ. Αθ. II. 48). Διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως δὲν διεφρόντο ἢ πρὸς τὸν πρῶτον δεσπότην σχέσις τοῦ ἐλευθερωμένου

